

Pakkans

Het was meer dan 30 graden. We hadden een dag reizen achter de rug. In een broeierige auto, met twee kinderen op de achterbank. Eindelijk mochten ze eruit. Op het centrale plein, dat was aangekleed met een modern kunstwerk van beton, metaal en water. Veel water. Spuitend uit design gleuven in design bakken. Over de rand klotsend op zinderende design tegels. Het plein bevolkt met design stoeltjes en design tafeltjes, met design mensen nippend aan design drankjes. Plons! Twee niet zo design kinderen met een Hollandse blos hadden het buitenzwembad ontdekt. Alleen had de kunstenaar geen zwembad in gedachten toen hij zijn gleuven, bakken en spuiters ontwierp.

Ze waren getipt. Dat moest wel. Even daarvoor stonden ze nog aan de andere kant van het plein. Twee agenten. Twee vrouwelijke Noorditaliaanse agenten. Die al het design in de gaten hielden. Met hulp van alle design klandizie. Twee Hollandse kleuters plonzend in de kunst? Onbestaanbaar! Daar moest streng tegen worden opgetreden. Met pen en opschrijfblok trad de Italiaanse Staat ons tegemoet. Welkom in Padania.

Of we wel wisten dat dit geen zwembad was? (Zeker, maar onze kinderen hadden het erg warm). Of we konden begrijpen wat er van komt als iedereen dit zou doen? (Ja, dat zou een gezellige boel worden!). Of we ons konden legitimeren? (Ja hoor). Of we konden uitleggen wat daar staat? (Dat is onze woonplaats). Of we konden bevestigen dat dit ons adres is? (Nee, dat is de gemeente waar het rijbewijs is afgegeven). Of dit het nummer van het rijbewijs is? (Ja, dat is een nummer). De oudste van

de twee dienststers schreef alles tergend langzaam op; de ander keek omstandig uit over het plein. Zo werden we terechtgesteld. Publiekelijk en langdurig. Een voorbeeld voor iedereen die in het publieke design denkt te duiken. We weten je te vinden! En de straf zal niet mild zijn!

Het gevoel gepakt te kunnen worden. Daar gaat het om. Als dat maar groot genoeg is, houdt iedereen zich aan de wet. Bij de gratie van voldoende hoge straffen, dat wel. Hoe efficiënt! Het OM kan worden teruggebracht tot een Bureau ter Bevordering van de Gepercipieerde Pakkans. Geen boete wordt meer uitgedeeld, niemand belandt nog achter de tralies. Met dank aan de angst voor de sterke arm der wet. Maar de efficiëntieslag reikt verder. Want ook de mededingingswet wordt nooit meer overtreden! Alle markten werken. Fusies brengen louter voordelen; machtsposities worden niet uitgebuit; kartels behoren tot het verleden. En geen mededingingsautoriteit die daar aan te pas hoeft te komen.

Cultivering van de pakkans is onontbeerlijk voor de handhaving van de mededingingswet. Opperolde kartels worden altijd breed uitgemeten. Bierbrouwers, vliegmaatschappijen, garnalenvissers, fietsfabrikanten; allemaal kwamen ze langs. Met naam en toenaam werden ze aan de publieke schandpaal genageld. Met als kers op de taart de uitgedeelde boetes. De boodschap van al dat bedrijvnieuwus is helder: zij die de mededingingswet overtreden zullen hun straf niet ontlopen! En het werkt. Prompt nadat de NMa had aangekondigd de hypotheekmarkt te gaan onderzoeken, daalden de rentemarges tot langjarige gemiddelden. Of dit het einde van een hypotheekkartel betrof blijft ongewis. Veel

maakt dat niet uit. De hypotheekmarkt lijkt weer normale mark-ups in rekening te brengen. En daar is het de mededingingswet uiteindelijk om te doen.

Het geschrijf zat erop. (En nu?). "Het is goed zo. Jullie kunnen gaan". Het papiertje met daarop onze gegevens werd weggegooid. Om later weggegooid te worden. "Hoe heet jij?" vroeg onze jongste aan de agent op de uitkijk. De dame in kwestie keek neer. De woorden zeiden haar niets, maar ze werd overvallen door de ontwapenende glimlach die op de vraag volgde. Ze dreigde hem vertederd aan te halen. Net op tijd viel ze terug in haar rol. Zonder ons nog een blik waardig te gunnen marcheerden de dames kordaat het plein weer op. Hun werk zat erop.

Jeroen Hinloopen

Hoogleraar economie en directeur onderwijs, Amsterdam School of Economics, Universiteit van Amsterdam

Reacties naar J.Hinloopen@uva.nl

